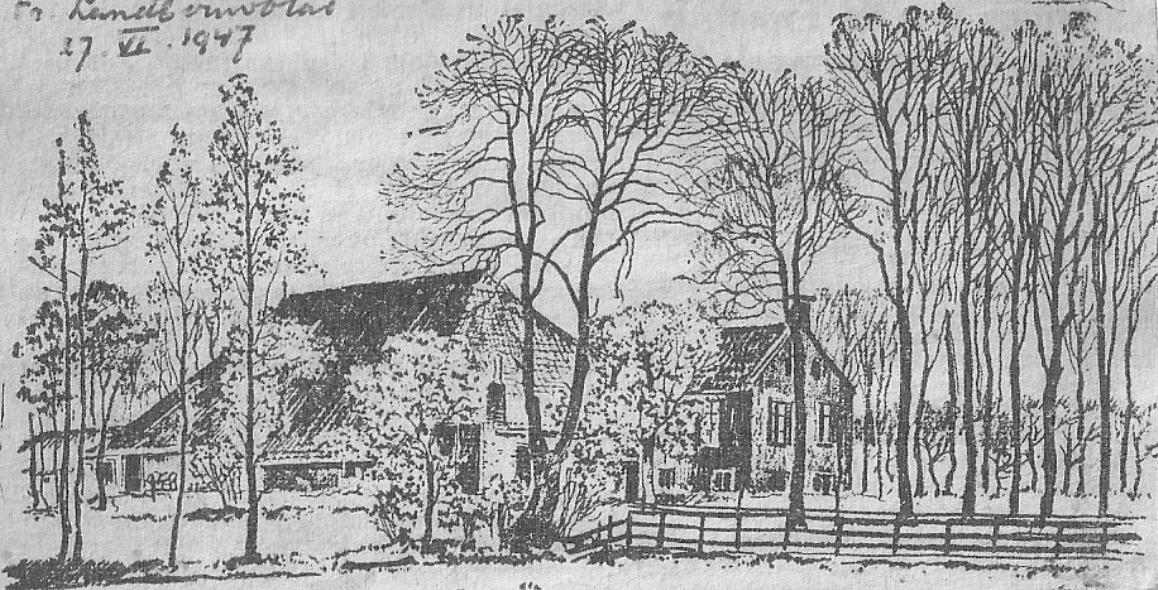

II. Haniastate ûnder Grou

F. Landbouwblad
27. VI. 1947

De Singelpleats ûnder Grou (Haniastate).

Eagum is it middelpunt fan 'e wrâld, seit men, en hwa't it net leauwe wol, moat it mar neimritte. Mar Grou is it middelpunt fan Fryslân, seit de skriuwer fan 'e Tegenwoordige Staat van Friesland, as hy dit doarp biskriuwt. „Wanneer men zich Friesland, met afsnijding der uitstekende hoeken als rond verbeeldt, zal Grouw er genoegzaam het middelpunt van zijn“.

Leauwe Jo it? Hoe dan ek, Grou wie en is in sintrum. Ik wol it yn it bistek fan dit artikel net hawwe oer de yndustry en hannel dy't der altyd west hat. Lit my folsteaen mei to sizzen dat der wol 71 stimdragende pleatsen yn en fierwei meast om it doarp fan de St. Piter hinne leine, in tal, dat men net faken by in doarp oantreft. Suver fanselssprekkend wie der dan ek in búterwaech en in, o wonder fan dy dagen, in fluorre bistemer!

Hoefolle fan dy pleatsen net in namme droegen, is bisûnder. Sjoch de kaert fan Schotanus fan 1718, of Eekhoff fan pl. m. 1850, of de stimcohieren fan 1640 der mar ris op nei: It tilt op fan nammen en dan meast fan famyljes lyk as Utsma (Oedsma), Zynia (Sinia), Jongama, Wytsma, Abbema ensf.

Mar ek sokken as Hoflandstra, Great en Lyts Suffenstra (= Südfenstra), Koldaard, de Borg ensf. komme foar en it soe in moai ding wêze, as de boeren fan Grou foarsafier hja de namme fan har pleats net mear kenne of net mear fier, dy op 'e mij-wer yn eare brochten en dat kin och sa maklik. Kenne sij de namme net mear, skriuw dan mar ris oan 'e redaksje fan dit blêd en dan kinne wy ris sjen, oft der yndied in namme foar wie. Kenne sy him wol, dan moat er op 'e hikke, yn 'e gevel of op 't dak, en.... op 'e brieven en adres-sen. In pleats mei in namme is in bisis, dat him sterk fan oare pleatsen under-skiedt. It is in stik fan it eigene.

Ik wol it nou hawwe oer in pleats, dy't syn namme noch wol draecht en dy't, al is 't dan net tige dûdlik, op 'e

homeijepallen foarkomt. It is Haniastate aan 'e wei fan Grou nei Jirnsum, op dit stuit biwenne fan H. T. Hofstra. As men der lâns fytst, stelt men by jinsels al daelks fêst, dat it in pleats is, hokkers skiednis ieuwen âld is. It huis mei foarein leit op in rom hiem, fol mei fruchtbeammen, tusken in brede grêft en om dy grêft rint oan 'e noard-, west- en súdkant nochris in singel mei prachtich heech beamte oan 'e kanten biewechsen. Ek de bûtenste grêft is noch oanwêzich. In leantsje fan 'e wei of forbynt it hiem dermei.

Tusken dy grêften moat in slot of in fornaem heareboerespul stien hawwe, dat kin net misse.

Lit ús nou it boek fan 'e histoarje ris iepenslaen en bisykje hwat oer dit âlde sté gewaer to wurden.

Ienris lei Hania midden tusken de greiden. Der wie noch gjin wei fan Grou nei Jirnsum. Dy is pas oanlein yn 1759, as modderdyk fansels, en pas yn 1842 bipune. In farwetter fan 'e Grou nei it Neare Deel (op 'e grins fan Idaerderadiel en Utgeradiel) dat namme Haniastate droech, wie de deennige forbining en dêr hie men doe genôch oan.

It âlde Fryske slachte Hania sil de stifter west hawwe fan dizze state. Yn 1543 lêst men yn it Beneficiaalboek al fan Hanya guedt, dat doe as in soad fan iwige rinte oan 'e pastorij fan Grou 15 „Blancken“ yn it jier jaen moast.

Tusken 1550 en 1700 liket de state ofbrutsen to wézen. Om it lêstneamde jier steane der tominsen twa pleatsen mei it rjocht fan in stim.

It stimcohier fan Idaerderadiel, d. i. it register hwêr't alle pleatsen en hoarnlegers yn opnommen binne, dy't yn lân-en deelssaken in stim útbringje mochten, bigjint lyk as dat fan alle oare grite-nijen yn 1640.

Stim nr. 2 heart oan Hania. Dan is de pleats 120 p.m. great, lyk as nou ek noch! De floreenlêsten binne 16 floreen en 22 stûren (16 x f 1.40 en 22 x f 0.05).

It is wol opfallend, dat de greatte fan **de** pleats sa gelyk bleauw is troch de deuwen hinne. Nei myn miening is soks to forklearjen út it feit, dat er foarsafier **it** neigean koe, altyd forurven is.

Ik wol dit artikel bislute mei noch mei to dielen, dat der in stik lân oan 'e súdkant fan 'e wei leit, dat 21 p.m. great is en om syn hichte de Hege Miedden hjit. Fierder dat de foarein sa'n 80 jier âld is, mar it mulhûs noch folle âlder. En by einbislút in oersjoch fan 'e eigeners en hierders súnt 1640.

1640: Eigener Dr. Johannes Duiring n.u. hierder Evert Jentjes en Jac. Saekes.

1698: Eigener de secretaris Aggens Bruynsma, Grouw, hierders Jurrien en Direk Karstes c.s.

1708: Eigener de old-secr. Aggeus

Bruynsma, Grou, hierder Jurrien Karstes.

1718: Eigener id., hierder id.

1728: Eigener id., hierder selffbruiker.

1738: Eigener id., hierder Jouke Lourens.

1748: Eigeners de old-Bungem. Bourboom n.u. en de secr. P. Bruinsma te samen, hierder Jouke Lourens wede.

1758: Eigeners id., hierder Claas Martens.

1768: Eigeners: de secr. P. Bruinsma eig. v. h. hornleger en stem. De erven

Burg. J Bourboom en secr. P. Bruinsma, eig van Huis en Landen, hierder id.

1778: Eigener Mevr. J. C. Bourboom, wed. W. A. v. Sloterdijk pro se et in qualiteit, als usufructuarisaheeres van 't stemrecht deselve door wijlen haar vader de heere Burg. J. Bourboom gelegateerd bij syn testament van 1 Dec. 1763 voor 2/3 en Mevr. Geertsma geb. Bourboom c. marito mitsgaders de Heer Prof. Petrus Camper pro se et nom. Lib. te samen voor 1/3, hierder id.

1788: Eigeners Doctoren Jacob Fredrik en Willem Augustijn Posthumus van Sloterdijk, als usu fructuarii Heerades van 't stemrecht v. h. wijlen Moeder Vrouwe I. C. Bourboom weduwe W. A. v. Sloterdijk, hierder Klaas Martens Wed.

1798: Eigeners: J. F. W. P. IJ. C. en A. v. Sloterdijk en M. v. Heloma nom. ib., hierder Sytse Meintes.

1818: Eigeners Erven v. Sloterdijk, hierders Sytse Meintes Sienema.

1828: Eigeners: id., hierders id.

1838: Eigeners Famylje id., hierster Widdou Gerben S. Sienema.

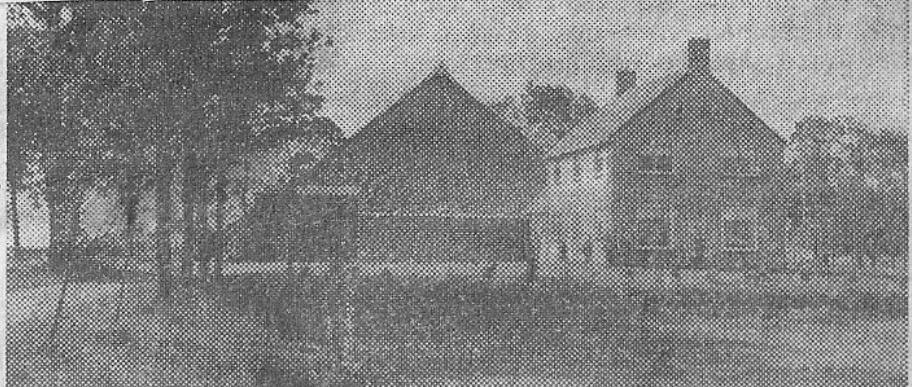
1850: Eigeners: id., hierster: id.

1858: Eigeners id., hierder Bauke Sienema.

1946: Eigener Jkv. de Jonge van Zwijnsbergen—van Lycklama à Nijeholt Grundtmann; hierder Hantsje T. Hofstra. O. Santema.

usu fructuaris - vruchtbare grond

Hania-state to
Grou yn syn nije
steat.

„De tiid hâldt gjin skoft”, songen Tetman en Jarich. It wündere fan sa'n útspraak is dat dy jin sa by bliuwt. Soks kin eigentlik ek net oars omdat men it altyd wer, elste dei, as in grote wierheit bilibje kin.

It foarige artikel ha ik eindige, doe't ik it oer in dochterke fan de Hanjeboer hie, mei de wurden „Der is yn wézen noch neat foroare”, en nou wol ik der efter aan sizze „en dochs hâldt de tiid gjin skoft”.

Hania-state of de Hanjepleats, sa as wy him as bern neamden, is der noch en dochs is der gâns foroare.

De molkenkelder mei opkeamer, de hiele âlde foarein is ôfbrutsen en der is nou in kreas boargerhûs foar yn it plak kommen. Doe't ik der nei stie to sjen, tocht ik efkes ûndogens. De boel is omkeard, de molkenkelder is nou on souder.

By de âlde opkeamers, lytse rútsjes únder en de keamersruten boppe. By de njbou krekt oarsom, greate keamersfinsters en lytsere sliepkeamersfinsters. Ien ding is moai, dat it kop, hals, romp model biwarre bleauw is. Ik tink dat de boerinne ek tige mei de nije foarein ynnommen is.

Sa is de Hanjepleats noch bleauw. Eigeners binne foroare — brûkers binne foroare. Hania state hat in great tal jierren eigendom west fan de fam. Van Sloterdijk.

Fan 1818 oant 1947 hawwe der Sienna's buorke. Nou is de pleats eigen oan de Stichting Sociaal Voorzieningsfonds fan de Nat. Handelsbank te Amsterdam en buorke Hantje Tettes Hofstra en Janke Epema der.

De pleats is plm. 120 pounsmiet. Ien mei oar is Hania-state noch in pronkje yn de greidhoeke. Wy meije bliid wâze dat der yn wézen dochs

ek hjir neat foroare is.

Hwa't mear fan de pleats en syn eardere biwenners witte wol fynt yn it Fries Landbouwblad fan 27 juny 1947 in artikel oer dizze pleats fan de hear O. Santema.

★

Myn reis troch Idaerdeadiel giet fierder. Fan alle nammen dy't ik neamd ha as pleatsen mei eigen nammen, wurde op in oar plak inkelen oanjown as „bilangrike pachthoeve- Zathe en ek as landhuis". It

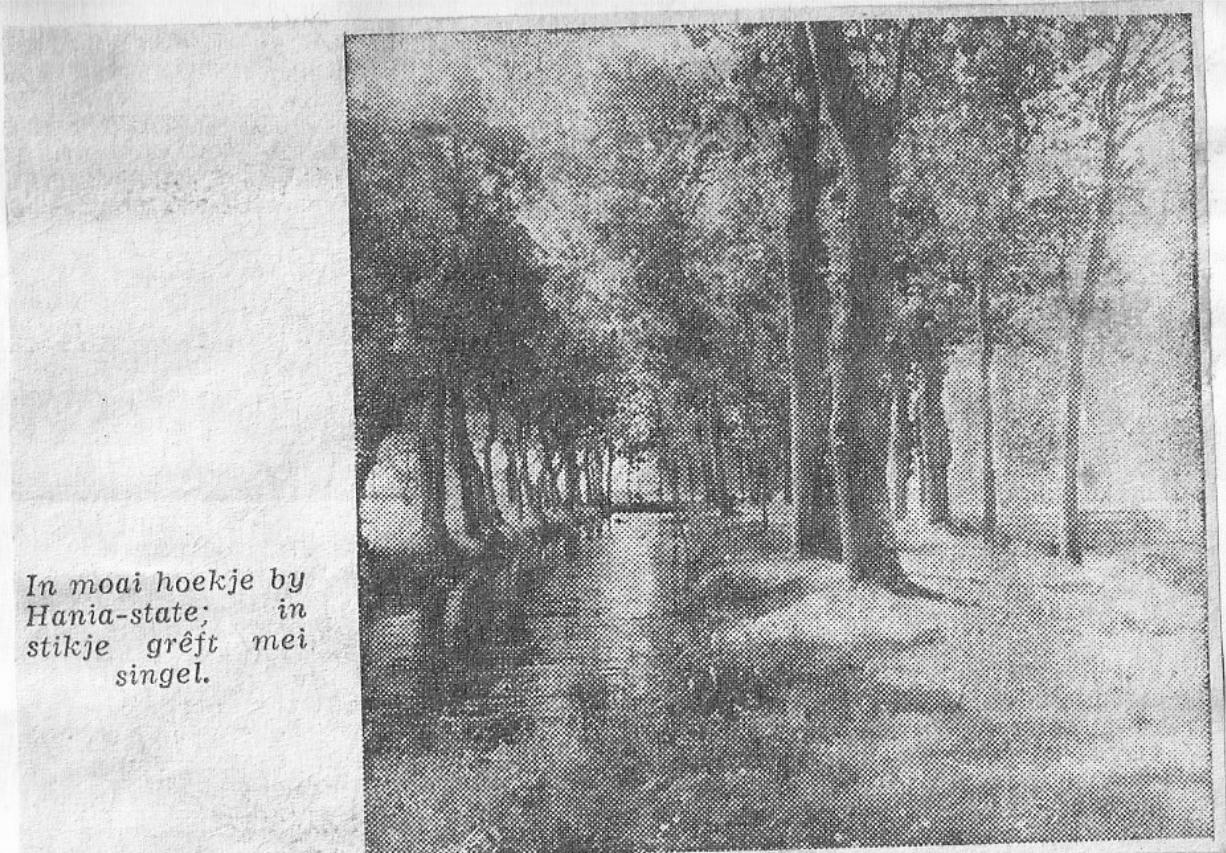
leit yn'e bidoeling, nei to gean hwa't der fan dizze bilangrike spullen oerbleaun is.

De reis sil dan gean nei:

Groot Biensma — Klein Biensma — Gralda Jetsma — Meinertsburen — Opperbird — Rietstra — Tjesma-wier — Uylkema — Wytsma — Groot en Klein Roorda — allegearre pachthoeven, Ekema — Gotum — Hoflandstra — alear „landhuizen".

Hjur hoopje ik nije wike it ien en oar fan to fortellen.

d.H.

In moai hoekje by Hania-state; in stikje gréft mei singel.

HANIA-STATE.

Ik wol it earst hawwe oer in Grouster pleats „Hania-state".

Ik miende út myn bernejierren noch to witten, dat „de Hanje pleats" sa as wy dy doe neamden in pleats wie mei hiem en hôf, der om hinne in gréft en in singel. It wiene foaral de gréft en de singel dy't my der hinne lutsen en ik ha der gjin spyt fan hawn. Der wie noch in stikje gréft en in stikje singel biwarre bleaun, hwat jin in hiel ein yn it forline werom bringe koe. It is oan't fordwinen; elts jier sil de gréft in bytsje lytser wurde. Eigentlik spittich (sjoch foto). Sokke moaije hoekjes fynt men net sa folle yn'e Fryske greiden. It wie in tige sinnige dei doe't ik der hinne reizge. Hwat ik forwachte kaem út. De boer, de hear Hofstra, wie efter yn it lân oan it ûngetiidzjen en de boerinne yn 'e hûs oan it skreppen. Der wie ien lokkich minske, in dochterke, dy wie bliid; juffer wie siik en hja hie in frije dei. Der is yn wêzen noch neat foroare ha ik tocht.

d. H.